

НАПРЯМ 4. МІСЦЕВЕ САМОВРЯДУВАННЯ

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-466-8-18>

СИСТЕМА МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В НІМЕЧЧИНІ

Кавилін О. А.

кандидат політичних наук,

доцент кафедри публічного управління та земельного кадастру

Класичного приватного університету

м. Запоріжжя, Україна

Місцеве самоврядування – це особлива сфера діяльності, яка орієнтується на інтереси та особливості потреб всієї громади. Ефективний розвиток системи місцевого самоврядування є необхідною умовою, за якою в державі відбувається прогрес інституцій громадянського суспільства.

Місцеве самоврядування Німеччини є одним з прикладів реалізації французької (континентальної) системи місцевого самоврядування у країні з федеративним устроєм. Основною одиницею політично-територіальної організації земель в Німеччині служать громади. Громадські союзи в рамках встановленої законом сфери своєї діяльності теж мають право самоврядування. Політично-територіальний устрій земель в цій державі ґрунтується на автономії громад, що включає їх фінансову автономію. Також громади в межах своєї компетенції можуть створювати громадські союзи. На громади чи громадські союзи (як і на їх правління) можуть бути покладені державні обов'язки і завдання, які, при цьому, вирішуються відповідно до вказівок вищестоящих державних органів. При цьому держава зобов'язана гарантувати громадами та їх союзами отримання грошових коштів, необхідних для виконання відповідних завдань на місцях, та надати їм джерела доходів, якими вони можуть розпоряджатися під власну відповідальність [1].

Громади мають обов'язкові завдання, передбачені федеральним або земельним законодавством, до яких належать, зокрема: паспортні та реєстраційні послуги, будівництво шкіл і доріг, планування будівельних робіт, прибирання вулиць і управління стічними водами. Крім того, існують добровільні місцеві завдання на кшталт культури, будівництва

спортивних споруд, а також місцевого розвитку. Громади виконують ці завдання на власний розсуд і залежно від наявних фінансових ресурсів [2].

Громади можуть передавати певні завдання на кшталт управління відходами місцевим підприємствам, комунальним службам або, як у випадку з лікарнями, замовляти послуги приватним постачальникам чи компаніям. Для виконання місцевих завдань, пов'язаних, наприклад, з місцевим громадським транспортом, багато громад заснували спеціалізовані асоціації на районному рівні [2].3Dfiles%2F2_Mediathek%

Громади – це сільські населені пункти або їхні групи і міста. Такі землі як Берлін та Гамбург є одночасно громадами. Вони відають розвитком інфраструктури на відповідних територіях, громадським транспортом, туризмом, житловим будівництвом, навчальними закладами, утриманням доріг, бібліотек, лікарень, театрів, музеїв, соціальних та спортивних установ тощо. Також вони можуть встановлювати і стягувати визначені законом податки і збори. Іноді громадські союзи на практиці територіально збігаються з повітами (повіт – різновид адміністративно-територіальної одиниці). У цьому випадку самоврядуванням громадського союзу є в самоврядування повіту. Крім того великі міста чи міста-повіти які, будучи громадами, мають повіти, можуть ділитися на міські округи. Зокрема Берлін ділиться на 23 самоврядних округи [1].

Щодо влади на місцях, то у Німеччині можна виділити декілька типів організації, такі як:

I. Магістратний. Представницький орган на території з таким типом організації – міські збори. Обирається громадяни на прямих виборах. Цей представницький орган вибирає (задля керівництва адміністрацією) колегіальний орган – магістрат. Магістрат складається з бургомістра та завідувачів відділами (штатних та сумісників). Магістрат приймає рішення більшістю голосів. При цьому бургомістр є головою магістрата. У процесі голосування його голос є вирішальним.

II. Північно-німецький. Громадяни обирають муніципальну раду, яка із свого складу вибирає голову (бургомістра). Він є представником громади. Також обирається муніципальний директор, як керівник виконавчого органу, та завідувачі відділами. Муніципальна рада може відкликати директора, а у разі необхідності (як виключення) може взяти на себе повноваження муніципального директора.

III. Південно-німецький. Громадяни обирають муніципальну раду та бургомістра. Бургомістр є головою муніципальної ради і керівником адміністрації. Муніципальна рада обирає завідувачів відділами, які, в свою чергу, підпорядковуються розпорядженням бургомістра.

IV. Тип з посиленням бургомістром. Громадяни обирають муніципальну або міську раду, яка є вищим органом місцевого самовря-

дування. Рада обирає бургомістра, а в окремих випадках і завідувачів відділами. Бургомістр є головою муніципальної ради і, одночасно, керівником адміністрації.

V. Комунальний устрій нових земель. Громадяни обирають муніципальну раду, яка, в свою чергу, обирає голову, або правління, або президію. В президію входить також і бургомістр. Бургомістр обирається муніципальною радою на 5 років [1, с. 28–29].

Представницькі органи в Німеччині можуть мати різні назви: 1) муніципальна рада, 2) міська рада, 3) муніципальні збори. Такі органи є місцевим законодавцем. Вони наділені наступними повноваженнями: право обрати керівників виконавчого органу; контроль діяльності роботи виконавчого органу; поставлення завдань перед виконавчими органами самоврядування, по вирішенню конкретних важливих для певної території питань; прийняття комунальних статутів і постанов, якими регулюються основні правові питання організації місцевої політики; створення для умов громадської підтримки дій і рішень органу самоврядування [3].

Дослідження досвіду побудови системи місцевого самоврядування показало, що громади мають доволі широкі повноваження. До того ж, певні завдання вони можуть виконувати за власним бажанням, якщо вбачають наявність грошових коштів на покриття витрат. А для виконання місцевих завдань, пов'язаних з вирішенням питань, які можуть стосуватися території різних громад місцеві органи влади засновують спеціалізовані асоціації на районному рівні, що допомагає їм більш плідно співпрацювати для досягнення загальної мети.

Література:

1. Федоренко В. Л., Черниженко О. М. Конституційні моделі місцевого самоврядування у державах-учасниках ЄС, Швейцарії та Україні / за ред. В. Л. Федоренка. Київ : Ліра, 2017. 288 с.

2. Структури управління на місцевому рівні – Німеччина: Engagement global gGmbH: Служба ініціатив з розвитку. URL: https://www.google.com/url?sa=j&url=https%3A%2F%2Fskew.engagement-global.de%2Fgrundlagenwissen%2F1%25C3%25A4nderinformation_kommunale_verwaltungsstrukturen_deutschland_ukrainisch

3. Факти про Німеччину. Ред. Жанет Шаян, Сабіне Гіле / переклад Володимир Шелест. Франкфурт-на-Майні: Зоцітетс-Ферлаг, 2010. URL: https://wiki.cusu.edu.ua/index.php/%D0%92%D0%B8%D0%B7%D0%BD%D0%B0%D1%87%D0%BD%D1%96_%D0%BC%D1%96%D1%81%D1%86%D1%8F_%D0%9D%D1%96%D0%BC%D0%B5%D1%87%D1%87%D0%B8%D0%BD%D0%B8